

NA STIČIŠČIH PSIHIATRIJE IN INTERNE MEDICINE

**NA STIČIŠČIH
PSIHIATRIJE
IN INTERNE
MEDICINE
I. del**

Psihiatrična
bolnišnica
Begunje

Begunje,
27. in 28. oktober
2000

ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE SLOVENIJE

Organizacijo strokovnega srečanja je sofinanciral Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

Zbornik
Na stičiščih psihiatrije in interne medicine, I. del

Psihiatrična bolnišnica Begunje, 2000

Urednika: Janez Romih, Andrej Žmitek

Lektoriranje: Marija Žmitek

Recenzenti: Prof.dr. Miloš F. Kobal, dr.med.

Prof.dr. Josip Turk, dr.med.

Prim.doc.dr. Zmago Turk, dr.med.

Oblikovanje: Barbara Bogataj-Kokalj

Tisk: Medium d.o.o.

Naklada: 350 izvodov

Zbornik je s sklepom Katedre za psihiatrijo Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani uvrščen med obvezna učna gradiva v okviru predmeta Psihiatrija v dodiplomskem in podiplomskem študiju na Medicinski fakulteti v Ljubljani.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

616.1/.4:616.89(063)

616-052:159.9(063)

NA stičiščih psihiatrije in interne medicine : (zbornik),
Begunje, 27. in 28. oktober 2000 / (urednika Janez Romih, Andrej
Žmitek). - Begunje : Psihiatrična bolnišnica, 2001-

Del 1. - 2001

1. Romih, Janez
113713408

Begunje, 27. in 28. oktober 2000

**Na stičiščih
PSIHIATRIJE in
INTERNE MEDICINE
I. del**

Psihiatrična bolnišnica Begunje

Zbornik je posvećen prof.dr. Levu Milčinskemu.

- 7** POZDRAVNE BESEDE; *Janez Romih*
- 10** PSIHIATRIJA – Z DUŠO IN TELESOM; *Martina Tomori*
- 22** DUŠEVNO IN TELESNO Z RELIGIOZNEGA VIDIKA; *Vinko Potočnik*
- 37** POJMOVANJE TELESNEGA IN DUŠEVNEGA V TRADICIONALNI KITAJSKI MEDICINI (TKM); *Jani Osojnik*
- 52** PATOFIZIOLOŠKE OSNOVE NEKATERIH PSIHOSOMATSKIH MOTENJ; *D. Sket, M. Živin*
- 64** TELESNO ZDRAVJE OSEB Z DUŠEVNIMI MOTNJAMI; *Andrej Žmitek*
- 75** VPLIV TELESNE BOLEZNI NA DUŠEVNO ZDRAVJE; *Metka Klevišar*
- 81** HIPOHONDRIČNA STANJA; *Marga Kocmur*
- 92** ZDRAVNIK IN UMIRAJOČI BOLNIK; *Metka Klevišar*
- 96** OSEBNOSTNE POTEZE IN VEDENJSKI VZORCI KOT DEJAVNIKI TVEGANJA ZA KORONARNO BOLEZEN; *Dorjan Marušič in Andrej Marušič*
- 112** DEPRESIJA IN KORONARNA BOLEZEN; *Andrej Marušič*
- 120** PSIHOLOŠKI DEJAVNIKI PRI REHABILITACIJI BOLNIKOV PO MIOKARDNEM INFARKTU; *Irena Keber, Zlata Kralj*
- 129** VEDENJSKO KOGNITIVNA TERAPIJA KORONARNIH BOLNIKOV; *Dragica Resman*
- 140** UPORABA PSIHOTROPNIH ZDRAVIL PRI BOLNIKIHZ INTERNISTIČNIMI BOLENJI; *Mojca Z. Dernovšek, Rok Tavčar*

- 151** MOTNJE V DELOVANJU ŠČITNICE - PSIHIČNI ASPEKTI; *Tomaž Kocjan, Boštjan Salobir*
- 158** MOTNJE V DELOVANJU OSTALIH ŽLEZ Z NOTRANJIM IZLOČANJEM – PSIHIČNI ASPEKTI; *Boštjan Salobir, Tomaž Kocjan*
- 170** SLADKORNA BOLEZEN IN PSIHIČNE MOTNJE; *Maja Ravnik-Oblak*
- 179** DEBELOST - KAJ JE IN KAKO JO ZDRAVIMO; *Tina J. Sentočnik*
- 186** DEBELOST PRI BOLNIKIHZ DUŠEVNIMI MOTNJIAMI; *Daša Troha Jurekovič*
- 192** POVZETKI POSTERJEV
- 201** O AVTORJIH

Janez Romih

Spoštovane kolegice in kolegi,

od nekdanj in kadarkoli sem se znašel v tej dvorani, še posebej, če se je vanjo skozi okna zlivala svetloba, me je posrkala vase z razkošjem svoje bahate velikosti. In dasi ravno ni skoraj z ničemer razodevala, kaj vse se je v njej zgodilo, je praviloma budila v meni občutja o nekih nadvse imenitnih, davnih časih, ki jih je videla in preživela. Potem pa so letos poleti prišli restavratorji.

Pazljivo, počasi, centimeter za centimetrom so v ozkih pasovih luščili belež in pod njihovimi rokami so se začeli leviti komaj spoznavni obrisi poslikav, ki jih je mojster nekoč ustvaril, človek pa v svoji neuki ali sovražni zablodi kasneje prekril in uničil. A nekaj zmeraj ostane, in naša prihodnja srečanja utegnejo domovati v naročju prave viteške dvorane. Čudno in nenavadno, mar ne, a ne tako zelo v primeru psihiatrije - in to ne samo slovenske.

Kolegice in kolegi, hrepenenjska pesem Zelena je gora, ki sta jo naša gosta Klarisa Jovanovič in Venko Dolenc s toliko žara pretočila v tkivo vaše bolj ali manj utrujene in morda še zmeraj z dvomi posejane prispelosti od vsepovsod, je gotovo prinesla ščepec dobrodejnega olajšanja. Seveda pa začetni gesti dobrikanja in želji po dopadljivosti sledijo tudi bolj resni nameni prireditelja, ki v ritmu jeseni sedmo leto zapored postavlja seminar v Begunjah, dejanje torej, ki se kar naprej ponavlja, ker na koncu poti vsakič znova skoči iz zasede vprašanje: Kam pa zdaj? Temu spet sledi iskanje, tehtanje, čakanje, dokler nekega dne ne pride iz »čarobne« šatulje ideja, ki ima težo, kot na primer zamisel o STIČIŠČIH psihiatrije. V hipu nas je zvalila na pot številnih izzivov in poskus z ginekologijo oktobra lani je dal prve sadove.

A se vseeno sprašujem, je res tudi že čas za »bližnje srečanje« z interno medicino, eno naših najbolj elitnih enot, ki jo razganja od novih spoznanj, neverjetne tehnologije in obilice možnosti zdravljenja. In si dopovedujem, da malo več samozavesti ne škodi, saj tudi psihiatrija uspešno lovi v svoja jadra dosežke znanosti in kliničnih raziskav, ki se zrcalijo v učinkoviti in do bolnika bolj prijazni psihofarmako-terapiji in psiho-terapiji. In ali ni vse manj vidna razpoka med psihiatrijo in ostalimi vejami medicine, ki se, povejmo resnici na ljubo, ukvarjajo s precej manj zapletenimi strukturami, kot je to »krajina, še ne povsem odkrita« našega čutnega, čustvenega, spominskega, spoznavnega, miselnega in duhovnega sveta.

Pa vendar, čeprav je psihiatrija iz leta v leto morda res bolj »biološka« in po tej plati bolj podobna, recimo, interni medicini, vidim razloge za naše srečanje ne toliko v tej okoliščini kot v mnogih drugih, zlasti v dejstvu, da se telesna bolezen in duševna motnja pogosto najdeta skupaj. Večinoma to ni slučajno in je razsežnost pojavnosti teh stanj, njihova večpomenskost, vzročnost in posledičnost takšne narave, da potiska, hoteli ali ne, interniste in psihiatre k iskanju dialoga, obe stroki pa postavlja v nenehno in dinamično komplementarno razmerje. Pri tem je interna medicina v stanju bogatiti psihiatrijo s svojim izjemnim poznavanjem mnogih objektivnih telesnih danosti, psihiatrija pa spreminjati lice interne medicine s svojo izkušnjo celostne bio-psiho-socialne obravnave bolnega človeka. Kolikor sta se sposobni poiskati na ta način, potem v nastalem, nekoliko prevrednotenem sožitju prva, čeprav je »čas še zmeraj njeno zlato«, v okviru možnega vendarle prevzema svoj del odgovornosti za bolj celovito zdravljenje bolnika, ki ima ob telesni bolezni tudi duševno motnjo. Druga pa, opremljena z večjim somatskim znanjem, stopa v to isto dogajanje na tistih točkah kontinuuma, kjer je objektivno bolj kompetentna. Zlasti na mejnih področjih lahko to počne izraziteje v obliki tako imenovane liaison psihiatrije znotraj splošnih bolnišnic in klinik. Za nekatere je prav to uresničenje ideala o tinskem, multidisciplinarnem povezovanju in izpolnitev holističnega pogleda na bolezen, ki postavlja duševno motnjo v njen pravi kontekst.

Kolegice in kolegi, lok predavanj se pne od »pritlehnosti« fizioloških zakonitosti pa vse tja do vzvišenosti človekove duhovne gnanosti in si privošči kanček nezvestobe, ko skoči čez plot k izvirom modrosti tradicionalne kitajske medicine. Znotraj tega pa žubori cela vrsta tem, zbranih okoli temeljne resnice, ki jo diha seminar, o dvoedini edinosti telesne in duševne ravni človekove eksistence, v primeru bolezni oz. zdravljenja tako usodno in ranljivo izročene zdravnikovemu znanju, njegovim izkušnjam, veščinam, vrednotam in kulturi njegovega srca. In seveda na enak način vsem ostalim, ki sodelujejo z njim pri tem ne lahkem, a tako čudovitem dejanju.

Cenjene predavateljice in predavatelji, cel kup slabih stvari bi se vam lahko zgodilo: lahko bi recimo nasedli na plitvinah prvega navdušenja in prehitro danih obljub, pa niste. Lahko bi kje na poti omahnili, zašli, pa tudi niste in zato sem vam hvaležen in vesel, da zdajle z vsemi ostalimi v dvorani lahko delim pričakovanje zadnjega kroga vaših razmišljanj.

Hvala kolegu Andreju Žmitku. Ob njem me vsa leta daje zavist, ko opazujem to njegovo lahkost uprizarjanja strokovnih srečanj, a hkrati, naj se sliši, zanj trepetam, da ga ne zlomi, saj vem, kako hudo samotno zna biti včasih to njegovo početje.

O sponzorjih bolj na kratko. Lepo je in iz mnogih razlogov koristno, da ste znova tako samoumevno v Begunjah. Šele z vami postane predstava, kot se spodobi: živahna, opazna, bleščeča in kot štukature v graščini s pridihom obilja.

Drage kolegice in kolegi, seminar je seme naših priložnosti. Lahko je smisel in lepota poti. Lahko je odstiranje bistva in lahko odkrivanje presenetljivih novih, skupnih pogledov. Lahko je bogastvo drobnih življenjskih stvari in lahko radost našega druženja. Lahko je stopinja v pesek toplih spominov in lahko je, preden začnemo, spet pesem Klarise Jovanovič in Vena Dolenca.